

Tomas tiki - Tėvynėje išmuš ir jo valanda

Marijampolietis Tomas Šaparnis prieš kiek daugiau nei ketverius metus per visą Lietuvą nuskambėjo didvyrišku poelgiu - išgelbėjo Šešupėje skendusį dvylikametį berniuką. Jeigu ne Tomas... Tąsyk ant lieptelio, prie gilios duobės upėje, tebuvo tik klykianti berniuko sesutė. Atviras, nesavanaudis, turintis minčių ir planų buvęs emigrantas - toks įstrigo Tomas atminty. Įstrigo ir vaikinio žodžiai, kad savo ateitį jis mato tik Lietuvoje. Kaip gi šandien gyvena Tomas? O gal jau ir ne Lietuvoje? - kurbėjo klausimas.

R Dalia BYČIENĖ
„Respublikos“ žurnalistė

Atsiliepęs į skambutį, vyras prisipažino, jog laikas nepakeitė jo nusiteikimo niekur nevažiuoti. Tik balse optimizmo buvo mažiau. „Sunku prasikurti Lietuvoje jaunam žmogui. Sunku, jei neturi pradinio kapitalo įsukti savo verslui. Darbą gal ir galima susirasti, bet uždarbio pakaks tik maistui ir būtiniausioms išlaidoms“, - prisipažįsta prieš ketverius metus optimizmu tryškęs vyras.

Verslą pakeitė išsipardavinėjimas

Prieš ketverius metus jaunam vyrui gimtajame mieste visai neblogai sekėsi. Tuomet gana sėkmingai buvo pradėjęs nekilnojamojo turto nuomos verslą, planavo studijuoti, net neatmetė minties kelti savo kandidatūrą į mero postą. Na, į mero Tomas nekandidavo. O kaip buvusiam emigrantui sekasi plėtoti verslą? „Turiu aš tą įmonę, bet dabar ten mažai kas vyksta, nebėra norinčių nuomotis. Kol vyko geležinkelio statybos darbai, nuomodavau patalpas darbininkams. Buvo didelis poreikis. Statybos baigėsi, darbininkai išvažiavo, baigėsi ir verslas. Neuždarau įmonės, dar tikios, kad gal pavyks atsispirti. Norėčiau paprastą ir jaukų motelį atidaryti, juk ne kiekvienam įkandami viešbučiai. Daug esu keliavęs ir žinau, ką daryti, kaip daryti. Praėjusiais metais net į Ispaniją buvau nukeliavęs pasimokyti, kaip tenykščiai šį verslą plėtoja. Na, ir kas, kad minčių turiu, bet nėra pradžios, nėra starto. Iš vargo galima kažko imtis, parduoti paskutinį būstą, rizikuoti, bet aš to nenoriu“, - kalba didvyriškumu išgarsėjęs jaunuolis.

Pasak Tomo, pagrindinis jo verslas praėjusiais metais buvo nuomojamuose butuose sukauptų baldų, buities reikmenų bei asmeninių daiktų išpardavinėjimas. „Kaip šandien prisimenu, pernai sausį grįžau iš Ispanijos. Šalta, gyventi reikia, pajamų nėra. Ką daryti? Nufotografavau viską - drabužius, baldus, buities, sporto įrangą ir sudėjau į populiarių pardavimų portalą. Sakytiau, nebloggeriai sekėsi - sugebu daiktą pateikti, neužsiplėšiu kainos. Esu vežęs ir į Kalvarijos turgų parduoti. Saugau nuotraukas,

„Daug kas sako, kad gyvenimas Lietuvoje gerėja, bet aš to nematau. Jeigu gerėtų, žmonės būtų laimingesni, daugiau šypsotųsi

► 2015 metais Tomui Prezidentūroje buvo įteiktas Žuvančiųjų gelbėjimo kryžius

kur turguje sėdžiu. Žiūrėdamas į jas, pagalvoju, kaip gerai suprantu tuos, kurie turguje išpardavinėja daiktus. Matau, kaip močiutės turguje stoviniuoja, išsidėliojusios savo vaikų jaunystėje turėtas knygas, saugotą turtą. Ar jos tai daro iš malonumo? Tikrai, ne. Turguje nėra senais daiktais prekiaujančių jaunų žmonių. Ne todėl, kad jie tų daiktų neturi, o todėl, kad jų pačių čia nebėra. Vargą pajutę, metė viską, išvažiavo į užsienį ir ten vargsta.“

► Žinau, kad per dieną Škotijoje dirbdamas galėčiau uždirbti tiek, kiek čia per savaitę, bet man norisi Lietuvoje gyventi

Sėkmė ilgai neužsibuvo

Grįžęs iš Airijos, važiuoti uždarbiauti į užsienį Tomas nebenori. Nors pasiūlymų sulaukia. „Neseniai skambino pažįstamas iš Škotijos. Atvažiuok, reikia kranininko. Žinau, kad per dieną Škotijoje dirbdamas galėčiau uždirbti tiek, kiek čia per savaitę, bet man norisi Lietuvoje gyventi. Jeigu būčiau norėjęs, galėjau likti Airijoje, kur mama iki šiol gyvena, kur pats gyvenau, baigiau mokyklą, dirbau. Vienoje įmonėje kompiuterius tvėriau, kai ji sužlugo, nepuoliau ieškotis darbo kitur. Pajutau, kad noriu namo. Noriu gyventi Lietuvoje. Išvažiuoti lengviausia, sunkiau likti ir bandyti rasti savo kelią gimtinėje“, - sako vaikinai.

Grįžusio iš užsienio niekas nelaukė, niekas nieko nesūlė. „Supratau, kad dirbdamas kažkam, ateities nesusikursiu, reikia kurti savo verslą. Tik kokį? Parduotu-

vių - pilna, kavinukių - kiek nori. Radau šiokią tokią nišą. Nuomojau į užsienį išvažiuosius žmonių butus. Buvau tarsi butų savininkų administratorius. Tvarkiau dokumentus, mokėjau mokesčius, prižiūrėjau patalpas, samdydavau meistrus, kai reikėjo ką remontuoti. Tuomet klientų buvo apščiai, nes buvo kam paslaugą siūlyti. Darbininkų iš kitur atvažiuodavo daug, reikėjo jiems vietos po darbų sugrįžti. Tuščių butų Marijampolėje

Darbininką kiekvienas stengiasi išnaudoti

Tomas sako Lietuvoje jokio darbo nebijantis. Kad tik būtų pastangas atitinkantis atlyginimas. „Pernai bandžiau save „parduoti“. Išsiunčiau 30 CV į įvairias įmones, koncernus, užsiimančius nekilnojamojo turto pardavimu. Nes man atrodė, kad šią sritį geriausiai suprantu, sugebu su žmonėmis bendrauti. Ir... Nesulaukiau nė vieno

pasiūlymo. Nė vieno iš 30! Žinau, ko manęs dabar paklausite - kokius mokslus esu baigęs, kad galėčiau kažko ypatingo tikėtis. Nieko nesu baigęs, nebandau to slėpti, bet pažįstu labai daug žmonių, kurie nieko nėra baigę ir įsuko sėkmingą verslą. Kaip jiems tai pavyko, norėčiau sužinoti. Nesijaučiu ir aš niekam tikusiu sugriuvėliu. Baigiau dvi vidurines mokyklas - Airijoje ir Lietuvoje, turiu visų kategorijų vairuotojų kvalifikacijas, puikiai moku anglų kalbą, sugebu bendrauti, daug sportuoju, skaitau. Bandžiau universiteto diplomą gauti. Įstojau į kolegiją mokyti informacinių technologijų, bet netrukus supratau, kad tuščiai švaistau laiką. Na, nebus iš manęs kompiuterininko. Kompiuterininko diplomą dar negarantuoja normalaus atlyginimo. Labai daug tokių pavyzdžių matau. Klausinėju mokslus baigusius pažįstamų, kiek jie uždirba. Pasako, ir man atrodo, kad daugiau jie turėtų uždirbti. Patys tai turbūt supranta, tik neturi kur dingti“, - mąsto jaunuolis.

Anot Tomo, kiekvieno uždarbis turėtų būti mažiausiai 10 eurų per valandą, per dieną - 80 eurų. „Todėl žmonės ir sako, kad geriau imti pašalpą, nei dirbti pusvelčiui. Ar būtų tiek skurstančių, jei darbininkai tiek uždirbtų? Lietuvoje per didelis atotrūkis tarp turtuolių ir vargšų. Žmonės patys turėtų nepasiduoti, už savo gerovę pakovoti, nedirbti už tokias atlyginimus“, - mato išeitį vaikinai.

Trūksta tik kapitalo

Kokiu verslu užsiimti nedideliam, bet turinčiame perspektyvą mieste Tomas teigia žinantis, nes studijuoja vietinę rinką, paklausa. Jo draugai kartais klausia patarimų.

Svarstė su viena iš užsienio grįžusia marijampoliete, ar nebūtų verta mieste atidaryti makaroninę. Idėja nebloga, tik turimos pradinės investicijos - menkos. Mergina iš užsienio parsivežė vos penkis tūkstančius eurų. O kokio kapitalo reikėtų pačiam, kad įsuktų trokštamą verslą?

„Vienas tokio verslo tikrai neįstengčiau pradėti. Norėčiau sutikti daugiau pažengusių verslininką, kuris manim patiktų, padėtų padaryti pradžią, o grąža vėliau ateitų abiems. Aš tikrai esu gerai įsigilinęs į nekilnojamojo turto rinką. Turiu gyslelę, žinau, ką pirkti, kaip parduoti, nebijau rizikos, bet neturiu pradžios investicijoms“, - atsargiai renka žodžius jaunuolis. Ir priduria, bijantis būti apkaltintas noru pasinaudoti.

Anot Tomo, jis norėtų mokyti iš šio to pasiekusių verslininkų, stebi jų žingsnius. Jam imponuoja vieno sėkmingą statybos ir nekilnojamojo turto verslą sukūrusio verslininko pavyzdys. „Jis ne kartą yra kritęs ir kėlėsis. Kai jam būdavo labai blogai, jis leisdavosi į ekstremalias keliones, kad vėl įvertintų savo jėgas. Norėdamas pasikelti nuotaką, juokauju - o gal mano kelionė su menku biudžetu į Ispaniją ir grįžus iš jos kritimas, jog net teko išparduoti daiktus, man ir buvo tas išbandymas?“ Tomas bent jau įsitikinęs, kad ne daiktai žmogui laimę teikia. Ir iš dalies - ne pinigai. P pinigai tik padeda žmogui jaustis oriam.

Džiaugsmas padėti kitiems

„Negalvokite, kad sėdžiu ir laukiu, kol man kas ką atneš. Mano įmonė dar neuždaryta, turiu namą, kartais į jį ką nors įleidžiu gyventi. Tai šiek tiek padeda, bet neišsprendžia problemos. Mane likimas išmokė gyventi savarankiškai, bet pradėdu suprasti, kad vienas lauke - ne karys. Reikia komandos“, - sako. Mūsų žmonės, pasak Tomo, to nelinkę suprasti. Todėl dažnai pralaimi. Iš veidų galima perskaityti - žmogus laimingas, ar ne. „Daug kas sako, kad gyvenimas Lietuvoje gerėja, bet aš to nematau. Gal ir gerėja iš išorės, bet ne iš vidaus. Jeigu gerėtų, žmonės būtų laimingesni, daugiau šypsotųsi“, - sako marijampolietis. Netikintis, kad čia sugrįžę ir kiti emigrantai džiaugsis. Nebent parsiveš kapsą pinigų.

Ar užsisipyrimą ir atsakomybę jausmą turintis jaunuolis daug yra sutikęs norinčių padėti žmonių? Patyli. Prisiminė, kai sugedo automobilis naktį. Atsikaptė iki prekybos centro aikštelės, skambina vienam, kitam - niekas negali. „O man patinka padėti kitiems. Tai teikia džiaugsmą. Jei tik galiu, jei tik prašo, stengiuosi padėti“, - sako Tomas.

Ar yra tekę susitikti su tuo berniuku, kurį su vos rusenančia gyvybe ištraukė iš srovės išmuštos gilios duobės Šešupėje? „Pastebiu jį tėvų namų kieme, važiuodamas į mamos sodą paupy. Jų ten didelė šeima, bet tą berniuką įsidėmėjau. Savotiškai tas vaikas man tapo labai artimas, nors ir nebendraujame“, - pripažįsta.

S.Skvernelio ministrų kabineto darbą įvertins rinkėjai

Vienas kandidatų į prezidentus - ministras pirmininkas Saulius Skvernelis - turi neabejotiną pranašumą prieš kitus, nes kasdien šmėkščioja televizijos ekranuose. O kiek jam gali pasitarnauti Vyriausybės padaryti ar nepadaryti darbai?

Apie tai prie ŽALGIRO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMO apskritojo stalo diskutavo teisininkas Artūras PAULAUŠKAS, Seimo nariai Kęstutis MASIULIS, Artūras SKARDŽIUS ir premjero Sauliaus Skvernelio patarėjas Skirmantas MALINAUSKAS. Diskusiją vedė žalgirietis Gediminas JAKAVONIS.

G.JAKAVONIS: Praėjo mėnuo, kai premjeras Saulius Skvernelis oficialiai patvirtino kandidatuojantis į šalies prezidento postą. Turime jau antrą tokį atvejį, nes pirmasis buvo Rolandas Paksas, kuris, būdamas premjeru, kandidavo ir tapo prezidentu. Ministro pirmininko dalyvavimas prezidento rinkimuose visuomet yra labai svarbus įvykis, o jo galimybės rinkimuose komentuojamas įvairiai. Gerbiamas Artūrai, kaip jūs galvojate, kuris S.Skvernelio darbai jam suteikia pliusų ir kurie teikia neigiamą atspalvį?

A.PAULAUŠKAS: Norėčiau pabrėžti, kad tai pirmas atvejis Lietuvoje, kai premjeras eina ir prezidentus vis dar eidamas ministro pirmininko pareigas. Nei Rolandas Paksas, nei Algirdas Brazauskas tuo metu, kai kandidavo, jau nebebuvo premjerai, o dabartinis premjeras tebėra. Čia yra ir pliusų, ir minusų. Jeigu žiūrėsime iš žmonių pusės, tie premjero darbai per dvejus metus bus labai didelis kapitalas apsisprendžiant, ar balsuoti už jį, ar nebaluoti. Negali sakyti, kad jo Vyriausybė nepadarė darbų: ir mokesčių reforma buvo per tą laiką padaryta, buvo tvarkant pensijų dalykai, didinamos pensijos, kovojama su korupcija. Premjeras visuomet tai labai ryžtingai transliavo. Manysčiau, tai, ką išvardijau, yra pliusai, kurie jam duoda teigiamą atspalvį kaip žmogui, kuris, atėjęs į premjero postą, žinojo, ką padaryti, norėjo tą padaryti ir darė. Ar viską pavyko iki galo padaryti? Tai - kitas klausimas. Kad jis dar vis eina pareigas, manau, iš dalies tai teikia jam pranašumą, nes susitikimame reaguodamas į pastabas, į problemas, jis gali kai ką staigiai

Artūras PAULAUŠKAS
Teisininkas

► Tie premjero darbai per dvejus metus bus labai didelis kapitalas apsisprendžiant, ar balsuoti už jį, ar nebaluoti

pakeisti, pademonstruoti, kad štai aš turiu galimybę ir darau. Kas visuomet bus jo kritikos lauke? Premjeras Lietuvoje turi didžiausias galias kaip vienas iš valstybės pareigūnų, iš politikų, nes nei prezidentas, nei Seimo pirmininkas neturi tokių galių vidaus politikoje. Dabar premjerui yra suformuotas neigiamas pagrindinis žiniasklaidos įvaizdis. Akivaizdu, kad jis neturės jų palaikymo. Čia yra problema. Kažkodėl yra uždėtas neigiamas jo buvusios darbovietės įvaizdis: „A, tai - buvęs policininkas“. Tad čia taip pat dar yra erdvės pakeisti tokį požiūrį ir pateikti kaip pozityvų faktą.

Jis atsako už visus „valstiečių“ darbus, nes jis yra premjeras, iškeltas „valstiečių“. Jis vedė visą tą sąrašą, jis ruošė programą, todėl kiekvieno „valstiečio“ žingsnis lemia ir požiūrį į premjerą. Jei bus padaryti geri darbai, tie darbai irgi duos plusų. Manau, kad S.Skvernelio pareigos šiandien yra ir problema, ir labai didelis pliusas.

G.JAKAVONIS: O kaip visa tai atrodo opozicijos atstovai? Premjero iniciatyva buvo pakaita daug Vyriausybės narių, kurie neva nevykdė savo pareigų. Jis pasielgė ryžtingai, bet man visuomet kildavo klausimas, ar ne per ilgai laikė tuos keliais pliusų ir kurie teikia neigiamą atspalvį?

A.PAULAUŠKAS: Norėčiau pabrėžti, kad tai pirmas atvejis Lietuvoje, kai premjeras eina ir prezidentus vis dar eidamas ministro pirmininko pareigas. Nei Rolandas Paksas, nei Algirdas Brazauskas tuo metu, kai kandidavo, jau nebebuvo premjerai, o dabartinis premjeras tebėra. Čia yra ir pliusų, ir minusų. Jeigu žiūrėsime iš žmonių pusės, tie premjero darbai per dvejus metus bus labai didelis kapitalas apsisprendžiant, ar balsuoti už jį, ar nebaluoti. Negali sakyti, kad jo Vyriausybė nepadarė darbų: ir mokesčių reforma buvo per tą laiką padaryta, buvo tvarkant pensijų dalykai, didinamos pensijos, kovojama su korupcija. Premjeras visuomet tai labai ryžtingai transliavo. Manysčiau, tai, ką išvardijau, yra pliusai, kurie jam duoda teigiamą atspalvį kaip žmogui, kuris, atėjęs į premjero postą, žinojo, ką padaryti, norėjo tą padaryti ir darė. Ar viską pavyko iki galo padaryti? Tai - kitas klausimas. Kad jis dar vis eina pareigas, manau, iš dalies tai teikia jam pranašumą, nes susitikimame reaguodamas į pastabas, į problemas, jis gali kai ką staigiai

Saulius Žemaitis/veo

nes reikia keisti įprotį, kažkam ap sunkinti, kažkam skirti laiką ir pan. Atsirais būtina nenumatytų klūčių, gal, pvz., skausmas ar dar kažkas. Čia kalbama apie asmenį. O pabandykite keisti visoje valstybėje. Štai pensijų reforma. Kad ir ką darysi, vis tiek bus kritikos. Dabartinė mokesčių ir pensijų reforma, mano požiūriu, yra liberali. Ji orientuota maždaug į Airijos pavyzdį, kad būtų galimybė prikviesti daugiau investicijų. Libe-

Kęstutis MASIULIS
Seimo narys

► Geriausia, kai premjerai neina į rinkimus, nes, atlikę reformas, būsi atlaikę daug kritikos, pažeistas ir „sušaudytas“

raliai mąstantys žmonės galėtų pritari, bet tie žmonės, kurie nori daugiau socialinių garantijų, kuriems norėtų daugiau pinigų persikirstyti per valstybės biudžetą, jie aiškiai turėtų pasijauti nuskrūsti, jie tikrai turėtų būti nepatenkinti ir kritikuoti. Daryk priešingą reformą - didink mokesčius, įvesk progresyvinus, daugiau persikirstyk, tuomet liberaliai mąstantys žmonės kritikuos ir bus nepatenkinti. Premjeras ar ministras, kuris vykdo reformas, gaus kritikos už bet kokį žingsnį. Kitaip yra neįmanoma.

S.Skverneliui yra pliusas, kad jis yra premjeras, kad jis yra matomas, stebimas, nuolat yra televizijoje. Kitiems kandidatams dar reikia pagalvoti, ką padaryti, kaip pasielgti, kad patektų į eterį. O premjerui nieko nereikia daryti, nes visi įvykiai jį padaro matoma. Čia jau yra pliusas ir pranašumas prieš kitus kandidatus. Bet tie darbai ir reformos - nebūtinai pliusai. Žmonės yra labai skirtingi,

vieni vienaip supranta reikišnius, kiti - kitaip. Atsakti jį jūsų klausimą dėl ministrų, bent vieną jų - švietimo ministrę - tikrai reikėjo keisti anksčiau. Ministrė akivaizdžiai nesusidorėjo su pareigomis, nemokėjo derėtis, nes konfliktai ir krizės yra visai kitaip sprendžiami, o ji tokio gebėjimo neturėjo.

G.JAKAVONIS: Gerbiamas, Artūrai, jūs - pozicijos atstovas, jūsų partija rinkimuose remia premjerą. Kaip S.Skvernelio perspektyvos atrodo žiūrint jūsų akimis?

Kęstutis MASIULIS
Seimo narys

► Geriausia, kai premjerai neina į rinkimus, nes, atlikę reformas, būsi atlaikę daug kritikos, pažeistas ir „sušaudytas“

A.SKARDŽIUS: Pirmiausia, reikėtų pasakyti, kad Socialdemokratų darbo partija, frakcija, kuriai aš atstovauju, sudėjo didelę auką ant politinio aukuro, kad ši koalicija išliktų. Opozicinės jėgos ją bandė sugriauti persiviliodamos socialdemokratų, tikriausiai čia ir prezidentės institucija nemažai nuveikė. Mes, matydami ryžtingą Vyriausybės komandą, premjero veiksmus ir ambicingus tikslus, tikėjome, kad esminės reformos galima įvykdyti. Čia, kaip versle ar vadyboje, blogiausia - nieko nedaryti. Jeigu daugiau nei pusę sprendimų pasiteisina, versle tai yra sėkmė. Taip yra ir politikoje. Blogiausia yra trypčioti vietoje, kalbėti ir nieko nedaryti. Aš tikrai nesutinku su kai kuriomis reformomis, pavyzdžiui, su Žemės ūkio ministerijos iškėlimu. Kiekviena reforma turi būti pamatuota, turi būti naudos kaštų analizė. Jeigu grįžtume prie dvejų Vyriausybės darbo metų... Tas laikotarpis buvo ypatingai trumpas,

nes kol susiformavo Vyriausybė, kol buvo paruošta programa, kol pradėjo dirbti. Darbas vyko, nors nuolat į Vyriausybės ratus buvo kaišomi pagaliai, dirbta neturint tvirtos struktūros, viešosios nuomonės formuotojų, kurie, deja, žaidžia su dešiniuosiomis opozicinėmis jėgomis - turiu galvoje nacionalinių transliuotojų ir visa eilė žiniasklaidos priemonių, registruotų užsienyje. Daugiau nei pusę Vyriausybės sprendimų yra pasiteisinę ir, mano nuomone, tai yra geras rezultatas. Premjerui tai yra pakankamas pagrindas sėkmingai startuoti prezidento rinkimuose. Pas mus, deja, tokia konstitucinė svėrtų sistema ir konstitucinės galios sudėliotos tarp Vyriausybės, parlamento ir Prezidento institucijos taip, kad būtintai tas sritis, kurios turi užtikrinti teisingumą - teismus, specialiąsias tarnybas, Valstybės saugumo departamentą ir kitas labai svarbias institucijas - pareigūnus atranka prezidentė. Parlamentas juos tvirtina arba netvirtina. O kai reikia pareikalauti atsakomybės, kaip matome po didelio korupcinio skandalo teismuose, reikalauti nebėra kam ir iš ko. Šiuo atveju, premjeras, tapęs prezidentu, gautų stipresnes ir didesnes galias, o dar turėdamas daugumą bent ateinančius dvejus metus leistų užtikrintai žengti naujos reformos ir programos įgyvendinimo link. Tai būtų pozityvus žingsnis ir jis nėra vienintelis. Manau, ponas Valdas Adamkus ir Dalia Grybauskaitė, kandidatavę antrai kadencijai, žiūrint iš prezidentinių pozicijų, tikrai išnaudojo visas prezidentines galias tam, kad būtų matomi. Jeigu rinkimai pasibaigtų premjerui nelaimėjus prezidento posto, tai vis vien būtų padarytas didelis įdirbis: visuomenė būtų išgirsta, o dveji metai dar gana ilgas laiko tarpas, per kurį galima tuos visuomenės lūkesčius, pakoregavus tam tikrus Vyriausybės ir parlamento sprendimus, įgyvendinti.

► Geriausia, kai premjerai neina į rinkimus, nes, atlikę reformas, būsi atlaikę daug kritikos, pažeistas ir „sušaudytas“

nes reikia keisti įprotį, kažkam ap sunkinti, kažkam skirti laiką ir pan. Atsirais būtina nenumatytų klūčių, gal, pvz., skausmas ar dar kažkas. Čia kalbama apie asmenį. O pabandykite keisti visoje valstybėje. Štai pensijų reforma. Kad ir ką darysi, vis tiek bus kritikos. Dabartinė mokesčių ir pensijų reforma, mano požiūriu, yra liberali. Ji orientuota maždaug į Airijos pavyzdį, kad būtų galimybė prikviesti daugiau investicijų. Libe-

pasiruošę, dabar mes stebime esamą situaciją, formuojamą nuomone. Pažiūrėsime, kokia situacija bus gegužės 12 dieną. Jeigu S.Skvernelis būtų nekandidatavęs, o pasirinkęs labai saugų variantą - dirbti ministru pirmininku... Tokių pasirinkimų Lietuvos istorijoje yra darę ministrai pirmininkai ir ne vienas aukštus reitingus turintis politikai. Jie sunkiai pabaigavo, nes tu iškrepti iš tų žmonių, iš tų lyderių rato, kuriais žmonės tiki ir pasitiki, tu tiesiog nesuteiki alternatyvos. Rinkimai be S.Skvernelio šiandien atrodytų kaip pasirinkimas iš dviejų dešinės kandidatų. Jeigu yra visiškai aišku, kaip žmogus elgiasi priiminėdamas sprendimus Vyriausybėje, nesuprantu, kaip niekam jokių klausimų nekelti G.Nausėda. Juk tai yra žmogus, kuris visą gyvenimą dirbo su viešaisiais ryšiais, buvo patarėjas komerciniame banke. Buvo žmogus, iš kurio lūpų skambėjo frazės: „Jeigu esi neturtingas, esi pats kaltas“, „Verslas neturi rūpintis socialinėmis problemomis, jis turi rūpintis didesniu pelnu“ ir t.t. Šiuo metu man yra keista, kad Ingrida su Gitanu nediskutuoja aktyviau. Toks jausmas, kad tas tandemas yra linkęs vienas kitą geriau girti. Žmonės turi suprasti, už ką balsuoja ir ką renkasi.

G.JAKAVONIS: Gerbiamas Skirmantai, „valstiečių-žaliųjų“ programa buvo labai gera tiek organizacine prasme, tiek ideologija. Buvo padaryti tyrimai, kokie yra gyventojų lūkesčiai, programoje sudėtos visos nuostatos, bet ne visi pažadai buvo ištesėti. Man atrodo, kad buvo pasižadėta daug daugiau nei buvo galima. Pirmosios „kregždės“ - savivaldos rinkimai, paskutiniai rinkimai parodė, kad ten, kur „valstiečiai“ anksčiau laimėjo daug, gavo tik 2 vietas iš 25. Savivaldos rinkimuose „valstiečių“ lūkesčiai nepasiteisino, tad ar nepasikartos šitai per prezidento rinkimus?

S.MALINAUSKAS: Dėl pažadų. Ši Vyriausybė žiniasklaidos palaikymo nelabai turi. Bet net ir tie, kurie nepalaiko, objektyviai žiūri, kiek tų pažadų įvykdyta. Kalbama apie 85 proc. Kai kas po rinkimų sakė, kad jūs kai kurių pažadų geriau nevykdysite, nes tikrai nudegsite, žmonės nesutaria. Bet tie pažadai vis tiek buvo vykdomi. Savivaldos rinkimai tikrai buvo specifiniai. Aš matau, kad „valstiečiai-žalieji“ buvo labiausiai augusi politinė jėga nuo prieš tai vykusių rinkimų. Bet yra vienas labai paprastas dalykas - ekonomika auga, sukurtimui didelį nėra, jeigu merai nebloggeri žengti naujos reformos ir programos įgyvendinimo link. Tai būtų pozityvus žingsnis ir jis nėra vienintelis. Manau, ponas Valdas Adamkus ir Dalia Grybauskaitė, kandidatavę antrai kadencijai, žiūrint iš prezidentinių pozicijų, tikrai išnaudojo visas prezidentines galias tam, kad būtų matomi. Jeigu rinkimai pasibaigtų premjerui nelaimėjus prezidento posto, tai vis vien būtų padarytas didelis įdirbis: visuomenė būtų išgirsta, o dveji metai dar gana ilgas laiko tarpas, per kurį galima tuos visuomenės lūkesčius, pakoregavus tam tikrus Vyriausybės ir parlamento sprendimus, įgyvendinti.

Skirmantas MALINAUSKAS
Premjero patarėjas

► Jeigu premjero surinktų balsų skaičius būtų labai mažas, kiltų klausimas, ar Tauta pasitiki savo ministru pirmininku

A.PAULAUŠKAS: Dėl geležinkelio pasakyčiau taip: pas mus pirmiausia sukuria kokią istoriją, kad visi yra korumpuoti ir visi yra nusikalčiai, kad daugiau kentėti nebegalima ir reikia tą širšių lizdą išnaikinti. Paskui, tuo prisidengus, yra pakeičiami vadovai ir viskas toliau vyksta taip, kaip vyko. Lauki, kur čia bus ta „Temidės ranka“, kada visi tie korumpuoti bus nuteisti arba bent įvardyta, ką jie darė, bet nieko nevyksta. Akivaizdu, kad visi šie rūkai ir miglos buvo reikalingi pakeisti vadovams. Geležinkelio reforma - tik vadovų pakeitimas. Tenka susitikti žmones iš vidaus, iš pačių „Lietuvos geležinkelių“. Jie sako, kad teisininkų nėra, o tam tikrai problemai spręsti teisininkus samdo, nes išvaryta pusė žmonių, kurie nieko blogo nebuvo padarę. Akivaizdu, kad tiesiog reikėjo pakeisti vadovus, kurie buvo iš nepalankių partijų. Ar vieni būtų atėję į valdžią, ar kiti, padariniai būtų buvę tokie patys, nes reikėjo geležinkelių paimti į savo rankas.

Kalbant apie urėdijas... Teko šiek tiek dirbti aplinkos ministru, puikiai žinau miškų valdymo sistemą. Iš tikrųjų, ta valdymo sistema jau buvo pribrendusi. Netgi man dirbant buvome užsate, už ką balsuoja ir ką renkasi.

Prezidentas turi tikrai ribotas galias, kai kalba eina apie įstatymų leidybą, jei jis neturi palaikymo Seime. Bet prezidento galiose yra du ypač svarbūs dalykai: jei mes kalbame apie skaidrumą ir korupciją, t.y. tarnybos. Antras dalykas - prezidentas turi labai daug stabdžių savo rankose. Pavyzdžiui, tu gali netvirtinti ministrų, tu gali vetuoti įstatymus, sukurti labai ilgą procesą. Kita vertus, tu turi viešumą.

Man yra šiek tiek neramu, pats matysime, kaip bus gegužės mėnesį, S.Skverneliui, žinoma, kad atsirūgs, ką jį padarė gero ir blogo, kas buvo padaryta ir Vyriausybėje, ir savivaldoje, ir Seime. Bet man džiugu dėl vieno dalyko - vis dėlto pažadų geriau nevykdysite, nes tikrai nudegsite, žmonės nesutaria. Bet tie pažadai vis tiek buvo vykdomi. Savivaldos rinkimai tikrai buvo specifiniai. Aš matau, kad „valstiečiai-žalieji“ buvo labiausiai augusi politinė jėga nuo prieš tai vykusių rinkimų. Bet yra vienas labai paprastas dalykas - ekonomika auga, sukurtimui didelį nėra, jeigu merai nebloggeri žengti naujos reformos ir programos įgyvendinimo link. Tai būtų pozityvus žingsnis ir jis nėra vienintelis. Manau, ponas Valdas Adamkus ir Dalia Grybauskaitė, kandidatavę antrai kadencijai, žiūrint iš prezidentinių pozicijų, tikrai išnaudojo visas prezidentines galias tam, kad būtų matomi. Jeigu rinkimai pasibaigtų premjerui nelaimėjus prezidento posto, tai vis vien būtų padarytas didelis įdirbis: visuomenė būtų išgirsta, o dveji metai dar gana ilgas laiko tarpas, per kurį galima tuos visuomenės lūkesčius, pakoregavus tam tikrus Vyriausybės ir parlamento sprendimus, įgyvendinti.

G.JAKAVONIS: Vis dėlto norėčiau priminti, kad jeigu konservatoriai visam laikui sau ant kaktos turi užrašą „Williams“, tai „valstiečiai-žalieji“ užsirašė visam laikui „Urėdijų reforma“ ir „Lietuvos geležinkeliai“. Dar galime paminti ir sveikatos apsaugos ministrą, nes teko girėti, ką apie jį kalba pagyvenę žmonės. Kaip rinkimus galėtų paveikti šitie dalykai?

► Geriausia, kai premjerai neina į rinkimus, nes, atlikę reformas, būsi atlaikę daug kritikos, pažeistas ir „sušaudytas“

Gediminas JAKAVONIS
Žalgirietis

► Savivaldos rinkimuose „valstiečių“ lūkesčiai nepasiteisino, tad ar nepasikartos šitai per prezidento rinkimus?

žmonės yra išvaryti iš darbo, manau, kad jie yra tikrai nenusipelnę tokio požiūrio ir dar išvadinti vagimis. Tose reformose visuomet trūksta žmogiškumo ir aiškumo.

G.JAKAVONIS: Ką jūs manote, Kęstuti?

K.MASIULIS: Pritariu minčiai, kad G.Nausėda yra didžiausias anonimas tarp šių kandidatų. Mažiausiai pažįstamas. Tačiau tame yra ir jo didžiausias pranašumas. Ilgai politikoje gyvenantys žmonės įgauna priešų, jie dalyvausiuose, turi daug sužeidimų ir daug visokiausių jiems lipnamų etikečių. Taip kaip jūs man ir konservatoriams lipinate etiketę „Williams“. Gal mes visai niekuo dėti. Liberalams galime lipinti Eligijų Masiulį, bet gal daugelis jų irgi visai niekuo dėti. Man nepatinka kolektyvinė atsakomybė. Aš visuomet sakau, kad visoje partijoje yra daug puikių žmonių, pas „valstiečius“ taip pat, pas mus irgi. Bet bus ir pašlemkė arba silpnų žmonių. Taip yra visur. Reikia suprasti, kad visos skaudžios klaidos mus ugdo ir stiprina.

S.MALINAUSKAS: Kiekvieną darbą, jei pradedi daryti, gali kritikuoti ir gali labai skirtingai vertinti. Kalbant apie „Lietuvos geležinkelius“ galima pasitvirtinti, kokius dividendus jie mokėdavo anksčiau valstybei ir kokius moka dabar, kaip atrodo pats valdymo skaidrumas, ką galima sužinoti ir ko ne. Man teko kalbėti su tarnybomis. Jos atvirai sakydavo: akivaizdu, jog tu nepasitaisi visur STT pareigūno prie žmogaus, kuris vertina kokią nors medžio rūšį ir pan. Kokie nuostoliai valstybei, pakanka pažiūrėti į žmones, kurie vadovavo toms 42 urėdijoms ir dabar vienos urėdijos mokamus dividendus. Klausimų visada bus. Daug kas kaltino S.Skvernelį, kad jis ateina tirti kiti, bet vėliau ateis kiti ir tirs jį patį. Jeigu žinai, kad kažkas ateis ir pradės smarkiai purtyti, tu nevoysi. Bet jei žinai, kad keisis valdžios ir tavęs niekas neliečia, tada galima piktnaudžiauti.

Mes kalbame apie G.Nausėdą, I.Simonytę ir S.Skvernelį. Jie yra labai skirtingi. S.Skverneliui rinkimuose bus nelengva. Jis turi tam tikrų privalumų ir tam tikrų minusų. Problema, mano nuomone, ir didysis iššūkis žmonėms bus ne atskirti, kas yra S.Skvernelis ar I. Simonytė. Problema bus suprasti, ką jis renkasi, kas stovi už kandidatų, kokios bus komandos ir su kokia darbotvarka tie žmonės ateina.

Kuo rizikuoja S.Skvernelis? Jeigu premjero surinktų balsų skaičius būtų labai mažas, kiltų klausimas, ar Tauta pasitiki savo ministru pirmininku. Jeigu tas skaičius bus didesnis nei dabar rodo kai kurios apklausos, bus realiai galima pasakyti, kad tie darbai vis dėlto buvo įvertinti.

Parengė Gediminas JAKAVONIS

Todėl, manau, geriausia, kai premjerai neina į rinkimus, nes, atlikę reformas, būsi atlaikę daug kritikos, pažeistas ir „sušaudytas“.

A.PAULAUŠKAS: Turiu vieną pastabą dėl G.Nausėdos. Jis neišsako kaip Pilypas iš kanapių. Kažkokia grupė žmonių nusprendė, kad jis gali eiti. Klausimas - kaip bus atsirado reitinguose? Reitinguose atsirado apie 2007 m. kaip banko spaudos atstovas. Kodėl jį reikia reitinguoti? Po truputį buvo formuojama nuomonė, duodama jam eterio ir t.t. Jis neatsirado iš niekur, visą dešimtmetį buvo veikiamas, buvo nuosekliai kuriamas jo įvaizdis.

S.MALINAUSKAS: Kiekvieną darbą, jei pradedi daryti, gali kritikuoti ir gali labai skirtingai vertinti. Kalbant apie „Lietuvos geležinkelius“ galima pasitvirtinti, kokius dividendus jie mokėdavo anksčiau valstybei ir kokius moka dabar, kaip atrodo pats valdymo skaidrumas, ką galima sužinoti ir ko ne. Man teko kalbėti su tarnybomis. Jos atvirai sakydavo: akivaizdu, jog tu nepasitaisi visur STT pareigūno prie žmogaus, kuris vertina kokią nors medžio rūšį ir pan. Kokie nuostoliai valstybei, pakanka pažiūrėti į žmones, kurie vadovavo toms 42 urėdijoms ir dabar vienos urėdijos mokamus dividendus. Klausimų visada bus. Daug kas kaltino S.Skvernelį, kad jis ateina tirti kiti, bet vėliau ateis kiti ir tirs jį patį. Jeigu žinai, kad kažkas ateis ir pradės smarkiai purtyti, tu nevoysi. Bet jei žinai, kad keisis valdžios ir tavęs niekas neliečia, tada galima piktnaudžiauti.

Mes kalbame apie G.Nausėdą, I.Simonytę ir S.Skvernelį. Jie yra labai skirtingi. S.Skverneliui rinkimuose bus nelengva. Jis turi tam tikrų privalumų ir tam tikrų minusų. Problema, mano nuomone, ir didysis iššūkis žmonėms bus ne atskirti, kas yra S.Skvernelis ar I. Simonytė. Problema bus suprasti, ką jis renkasi, kas stovi už kandidatų, kokios bus komandos ir su kokia darbotvarka tie žmonės ateina.

Kuo rizikuoja S.Skvernelis? Jeigu premjero surinktų balsų skaičius būtų labai mažas, kiltų klausimas, ar Tauta pasitiki savo ministru pirmininku. Jeigu tas skaičius bus didesnis nei dabar rodo kai kurios apklausos, bus realiai galima pasakyti, kad tie darbai vis dėlto buvo įvertinti.

Parengė Gediminas JAKAVONIS

Visa filmuota medžiaga tinklalapyje w.suzalgiuru.lt

NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2019

2019 metų NACIONALINĖS VERTYBĖS pristatomos šeštadieniais „Žalgirio“ nacionalinio pasipriešinimo judėjimo priede su „Respublika“. Rašykite ir Jūs! NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2018, A.Smetonos g. 2, Vilnius LT-01115, arba el.paštu redaktorius@respublika.net. Tel. (8-5) 212-35-25

Dailininkas, įkūręs Bažnytinio meno muziejų

Apie menininką, pasitraukusį į Vakarus, vėliau į JAV, kalbėti ir rašyti, o juo labiau rengti dailininko darbų parodas XX a. 5-8 dešimtmečiais buvo netoleruojamas reiškinys. Todėl užaugo nauja karta, kuri menkai ką žinojo apie dailininką Adolfą VALEŠKĄ, jo kūrybą, Kaune įsteigtą bažnytinio meno muziejų, vitražo projektus, skirtus bažnyčios interjerui, ir kt.

Joana Viga ČIPLYTĖ
Istorikė

Tik Sąjūdžio metais švystelėjo pragiedruoliai. 1993 metais Kybartų miesto visuomenė šiltai sutiko kraštiečių, po 50-ties metų sugrįžusių į tėviškę visam laikui. Dailininkas gyveno Kaune, ruošė darbų parodą. Deja, likimas buvo negailestingas - 1994 m. gegužės 11 d. mirė. Palaidotas Petrašiūnų kapinėse. Jam buvo 90 metų.

Dailės ekspertė Ramutė Rachlevičiūtė rašo, kad dailininkas A. Valeška nugyveno ilgą ir prasmingą gyvenimą. Buvo vėtrų ir audrų blaškomas šiaurės ir anapus Atlanto, tad nepakankamai žinomas, pripažintas ir vertinamas. Kai Vilniaus jaunieji galerininkai, meno kolekcionieriai suskubo kalbėti, rašyti apie žymų menininką, 2012 ir 2013 metais Vilniuje „Juškos galerijoje“ ir „Laiptų galerijoje“ buvo atidarytos vitražo projektų ir tapybos darbų ekspozicijos. Ramutė Rachlevičiūtė išleido parodų katalogą.

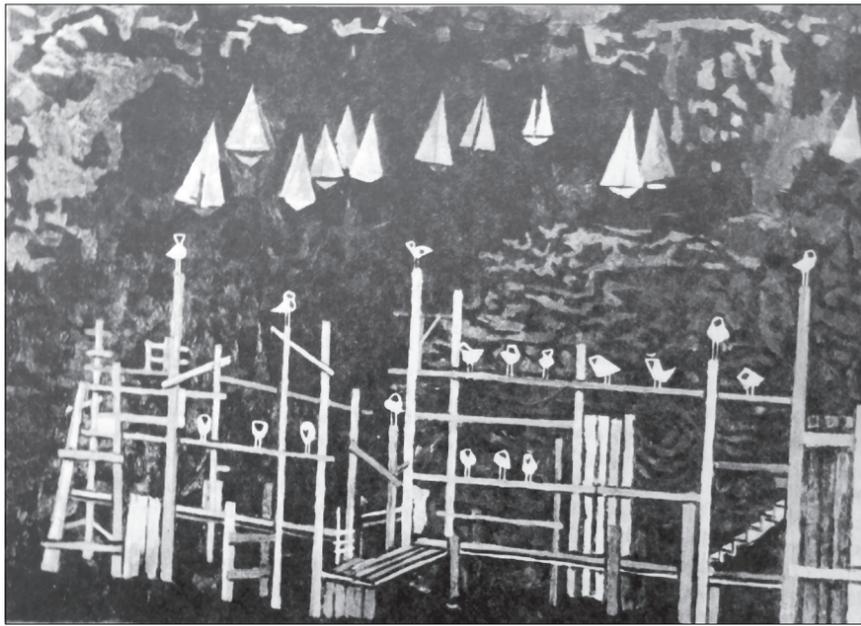
2019-ieji - dailininko 115-osios gimimo metinės. Tad ta proga fragmentiškai prisiminkime jo mokslo, kūrybos metus, visuomeninę veiklą, Bažnytinio meno muziejaus steigimo rūpesčius ir kt.

A. Valeška gimė 1904 m. kovo 15 d. Kybartuose, Vilkaviškio apskrityje. Manoma, apie 1917 m. Adolfas su miestiečiais pasitraukė į Voronežą, mokėsi ir laisvalaikio pradėjo piešti. Jam sekėsi, todėl buvo įvertintas - priimtas į talką kurti teatro dekoracijų. Grįžęs į Lietuvą apsigyveno Kaune, buvo priimtas į Juozo Vaičkaus skrajantį teatrą, kūrė dekoracijas ir, žinoma, siekė mokslo. 1921 m. pradėjo lankyti Justino Vienožinskio piešimo kursą, kurie buvo reorganizuoti į Kauno meno mokyklą. Studijavo tapybą ir architektūrą. Paskatintas dėstytojų, pradėjo rinkti senienas, tautodailės darbus, domėtis bažnytinio meno dirbiniais ir kt.

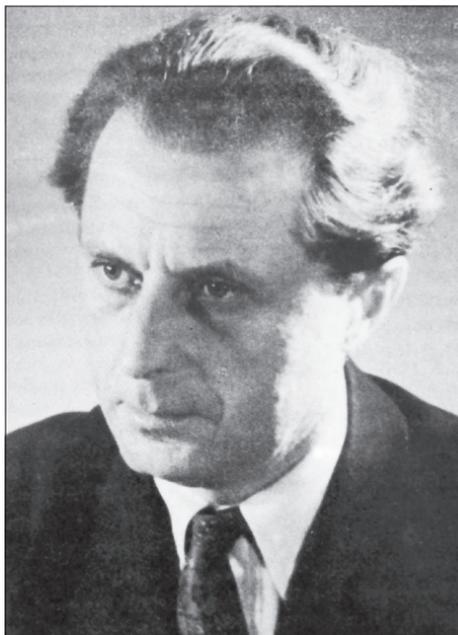
1928 m. baigęs dailės studijas, pasijutęs tvirtas ir kupinas entuziazmo, subūrė dailininkus į Nepriklausomųjų dailininkų draugiją. Jo iškeltas devizas: „Mes ieškome originalių ir tautinių kūrybos kelių. <...> Pasilikame laisvę kiekvienas keliauti savo individualiu keliu.“ (O. Mažeikienė, 2018, p. 93.)

Grįžęs iš stažuotų Berlyne, Romoje, Paryžiuje, intensyviai pradėjo tapyti peizažus, natūrmortus, net ir žymių žmonių portretus. Taip įamžino žurnalistą J. Keliuotį, dailininką V. Vizgirdą, rašytoją J. Grušą ir kt. Didelę darbų nišą rado kurdamas bažnyčių interjerus. Iš pirmųjų jo darbų pažymėti Kauno Švč. Jėzaus Širdies parapijos bažnyčios, Dievo Kūno bažnyčios dekoravimai.

A. Valeška stropiai kaupė bažnytinio meno kūrinius. Atėjus metui parodyti savo darbą visuomenei, 1931 m. birželio 14 d. Kauno teisingumo ministerijos rūmų salėje atidarė pirmąją parodą, kurioje dominavo senojo bažnytinio meno rinkiniai: liturginiai reikmenys, bažnytiniai rūbai, paveikslai, skulptūros. Paroda sulaukė vertinimų, tai lėmė ryškius pokyčius dailininko gyvenime. Bažnytinį meną svariai ir įžvalgiai vertino žurnalo „Nau-

► „Prieplauka“. Drobė, aliejus. 1967

► Dailininkas Adolfas Valeška

joji Romuva“ redaktorius Juozas Keliuotis: „Ir Lietuva turi nepaprastai vertingą religinį meną. Dar ne taip seniai visas kraštas buvo pasipuošęs nemirtingo grožio kryžiais, rūpintojėliais, šventųjų statulėlėmis ir kopytėlėmis. Lietuvių religiniame mene plazda ne vien nuširdūs ir gilūs religiniai išgyvenimai, bet jis visas alsuoja lietuvių tautos dvasia. Jis yra nesunaikinamas ir neginčijamas liudininkas lietuvių tautos didybės, jos originalumo ir genialumo. Lietuvių religinis menas laisvas nuo puošnumo, pompastiškumo ir dirbtinumo. Jis nieko nenori nei stebinti, nei gąsdinti; jis paprastas, natūralus, taurus; jame, rodos, sutelktas visas lietuvių tautos gilus susimąstymas, visa religinė pasaulėžiūra, visas jos imtymusis vidaus gyvenimas. <...> Tokio meno gali pavydėti ir didelės tautos.“ (Keliuotis J. Religinis menas, XX amžius, 1937 01 30, Nr. 24, p. 5.)

Muziejaus steigimas

A. Valeškos sukaupta religinio pobūdžio kolekcija tapo Bažnytinio meno muziejaus steigimo pradžia. Apie tokio muziejaus steigimą dar apie 1930 m. pirmas kalbėjo kunigas, poetas Maironis. Jo suburtas komitetas buvo perorganizuotas į Draugiją bažnytiniam menui remti, tirti, saugoti. Į šį darbą įsijungė kunigai ir dailininkai P. Galaunė ir A. Valeška. Maironio vizijos virto kūnu. 1934 m. (kiti šaltiniai rašo 1935) Kauno kunigų seminarijos rūmuose buvo įkurtas bažnytinio meno mu-

ziejus. A. Valeška buvo pirmas ir paskutinis iki 1944 metų muziejaus direktorius.

1936-ieji - pirmieji Bažnytinio meno muziejaus darbo metai. Kas nuveikta per vienerius metus?

Muziejuje veikė įsteigti skyriai: 1. Lietuvių dailininkų meno skyrius (Lietuvių tautos skulptūros, tapybos, grafikos, metalo plastikos); 2. Bendras tapybos skyrius; 3. Skulptūros skyrius; 4. Metaloplastikos darbų skyrius; 5. Tekstilės darbų skyrius; 6. Bažnytinių knygų, istorinių dokumentų skyrius; 7. Nuo 1936 metų - Religinio turinio knygų skyrius ir dar 2 skyriai, deja, likę neįvardinti.

Eidamas muziejaus direktoriaus pareigas, A. Valeška kūrė didingą projektą. Jis kėlė aktualius ateities darbo planus: ekspонатų restauravimo ir aprašų sudarymo, bažnytinių reikmenų gamybos ir bažnyčių dekoravimo ir kt. Šiam projektui įgyvendinti pasitarnavo paties A. Valeškos dar 1928 m. įsteigta bažnytinio meno studija „Šv. Luko cechasis“. Jame dirbo būrys architektų, inžinierių, dailininkų, skulptorių, altorių drožėjų ir kitų amatų meistrų. Direktorius spaudoje rašė, kad Lietuvos bažnyčiose meno darbai atliekami nepatenkinamai, nes daugiausia šį darbą atlieka nepasirengę svetimšaliai „maleriai“. „Šv. Luko cechasis“ pagal užsakymus darė altorius ir sakyklas, piešė paveikslus, siuvo drabužius ir kt.

1939 m. dailininkas persikėlė gyventi į Vilnių. Čia taip pat nenuobodžiavo, ieškojo patalpų Bažnytinio meno muziejui. Jis rūpinosi Vilniuje gyvenančiais dailininkais, apie tai rašė spaudoje: „Esu Vilniuje penktas mėnuo ir daug darau žygių tiems klausimams išspręsti, bet, deja, mano padėtis kaip musės, pakliuvusios tarp dviejų stiklų.“ (O. Mažeikienė, 2018, p. 95.) Bet musė išspruko į laisvę. A. Valeška sulaukė iš burmistro Konstantino Stašio paskyrimo eiti Vilniaus muziejaus vadovo pareigas. Ekspوناتai iš Kauno bažnytinio meno muziejaus buvo perkelti į Vilnių. Muziejaus fondus papildė ekspوناتai iš Vatikano, Pasaulinės katalikiškos spaudos parodos, Lietuvos skyriaus 1938 m.. Buvo susirūpinta archeologinių radinių fiksavimu, priežiūra, restauravimu, Vilniaus miesto istorinių dokumentų paieška, ekspонатų, meno kūrinių, gautų iš likviduotų dvarų, saugojimu. Fondas iš Oginskių rūmų perkeltas į Rotušę. Šį aktą patvirtino Lietuvos TSR švietimo ministras Antanas Venclova. 1941 m. kovo 25 d. Vilniaus miesto muziejus buvo perduotas Meno reikalų valdybai ir pavadintas Vilniaus dailės

► „Juozas Keliuotis“. Drobė, aliejus. 1937

muzejumi. Direktorius A. Valeška inventoriavo ekspوناتus, rūpinosi katalogų leidimu.

Atskirai reikėtų apžvelgti dail. A. Valeškos parengtą projektą „Lietuvių katalikų ir pasauliečių spauda pasaulinėje katalikų spaudos parodoje Vatikane. 1936-1937“. Kad Adolfas turėtų teisę šį projektą įgyvendinti, Vatikano Tvarkomasis komitetas prašė žinių apie kataliką dailininką. Štai kokias žinias apie A. Valešką Vatikano tvarkomajam komitetui pateikė dr. kun. J. Leimonas:

„<...> p. A. Valeška su pasižymėjimu 1929 m. baigė Lietuvos Meno Mokyklą, įgydamas dailininko vardą. Po to gilinosi į bažnytinį meną. Šioms studijoms protarpiais buvo išvykęs į užsienį ir aplankė Vokietiją, Austriją, Lenkiją ir Pabaltijo valstybes. Šalia to, dail. A. Valeška Lietuvoje pasireiškė kaip tapytojas ir menininkas organizatorius. Ypačiai pažymėtini dail. A. Valeškos darbai suorganizuojant Lietuvos Bažnytinį Muziejų, kuriam pats daug vertingų ekspонатų yra surinkęs ir juos sutvarkęs.

Šio muziejaus direktoriumi visą laiką dail. A. Valeška ir yra. Be to, dail. A. Valeška yra vienas organizatorių Lietuvos Nepriklausomų Menininkų draugijos, kurios pirmuoju pirmininku yra buvęs. Dail. A. Valeškos projektu Helsinkyje/Suomijoje/ pastatytas Lietuvos paminklas dideliame lietuvių draugui prof. Niemi. Taip pat dail. A. Valeška yra pasižymėjęs bažnyčių dekoratorius. Iki šiol yra išdekoravęs apie 15 bažnyčių.“

1937 m. už sėkmingą projekto įvykdymą dail. A. Valeškai buvo įteiktas diplomatas.

1944 m. A. Valeška su šeima pasitraukė į Vakarus. Gyveno Vokietijoje. Vėliau persikėlė į JAV. Čikagos dailės institute dėstė vitražo studijas. Čikagoje įsteigė Bažnytinio meno muziejų, kūrė vitražus, mozaikas, freskas, dekoravo bažnyčias. 1981 m. gavo JAV Lietuvių bendruomenės (LB) Kultūros Tarybos premiją. Parengė ir išleido anglų kalba knygą apie lietuvių dailininkus gyvenančius JAV „Lithuanian art in exile“.

Dailininkas už meninius nuopelnus visuomenei įrašytas garbingų asmenų sąrašą Čikagoje 1972 m., už darbų išskirtinumą apdovanotas Amerikos Geografijos instituto specialiuoju diplomu; jo darbai restauruojant JAV Šv. Filomenos bažnyčią ir Rotfei Zedek šventyklą įrašyti į pavyzdinių religinių meno paminklų sąrašą. A. Valeškos atminimas pagerbtas ir Lietuvoje. 2016 m. Kauno Rokuose esanti gatvė pavadinta jo vardu. Už nuopelnus Lietuvai jo pavardė įrašyta Kybartų žymiausių žmonių sąrašą.